

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **E. S.**, zast. opatrovnici JUDr. Hanou Homolkovou, advokátkou, se sídlem Krajinská 43/8, České Budějovice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 4. 2015, č. j. 10 A 130/2013 - 61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené opatrovnici žalobkyně advokátce JUDr. Haně Homolkové **s e n e p ř i z n á v á** odměna ani náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 19. 7. 2013 u Krajského soudu v Českých Budějovicích se žalobkyně domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalované. Usnesením ze dne 14. 4. 2015, č. j. 10 A 130/2013 - 61, krajský soud ustanovil žalobkyni podle § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), opatrovnici JUDr. Hanu Homolkovou, advokátku, se sídlem Krajinská 43/8, České Budějovice. Důvody pro ustanovení opatrovnice shledal krajský soud po zhodnocení znaleckého posudku z oboru zdravotnictví - odvětví psychiatrie ze dne 20. 2. 2015, v němž znalkyně MUDr. Miroslava Synková uvedla, že žalobkyně trpí duševní poruchou s bludy, tedy poruchou trvalého rázu, jejíž prognóza není příznivá a vyžaduje další držení žalobkyně ve zdravotním ústavu po dobu 12 měsíců. Vzhledem k uvedeným skutečnostem dospěl krajský soud k závěru, že žalobkyně není schopna samostatně jednat, a proto je nutné jí v řízení ustanovit opatrovníka.

Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost. V ní uvedla, že jmenování opatrovnice bylo v jejím případě předčasné, jelikož detenční řízení, jehož je účastníkem, dosud nebylo skončeno. Nadto konstatovala, že jí v souvislosti se jmenováním opatrovnice vzniknou nadbytečné náklady, čímž bude navýšena škoda, která jí již vznikla. Podáním ze dne 12. 5. 2015 doplnila ustanovená opatrovnice stěžovatelky kasační stížnost o kvalifikaci kasačních důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Zároveň se výslovně vzdala náhrady nákladů řízení.

Žalovaný se ve lhůtě stanovené soudem ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Krajský soud prostřednictvím napadeného usnesení ustanovil stěžovatelce opatrovnici advokátku. Ačkoli stěžovatelka nyní proti tomuto usnesení brojí, zdejší soud dospěl k závěru, že stěžovatelka splňuje za přiměřeného použití § 29 odst. 4 věty poslední o. s. ř., ve spojení s § 64 s. ř. s., podmínku advokátního zastoupení pro řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. V kasační stížnosti stěžovatelka označila důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.“

Ze soudního spisu zjistil zdejší soud tyto podstatné skutečnosti:

Dne 20. 2. 2015 vyhotovila MUDr. Miroslava Synková, znalkyně v oboru zdravotnictví, pro Okresní soud v Českých Budějovicích znalecký posudek z oboru zdravotnictví - odvětví psychiatrie o duševním stavu stěžovatelky. Znalecký posudek vycházel z rodinné anamnézy, přehledu průběhu onemocnění a popisu současného psychického stavu a životní situace stěžovatelky. Stěžovatelce je 63 let, je ve starobním důchodu, svobodná a bezdětná. Žije sama v bytě v Českých Budějovicích. Dne 15. 11. 2014 byla hospitalizována v nemocnici v Českých Budějovicích pro verbální agresivitu a paranoii ke svému okolí. Dne 2. 12. 2014 byla přeložena k dlouhodobému pobytu v Psychiatrické nemocnici Dobruška pro diagnózu porucha s bludy. Znalkyně na základě vyšetření stěžovatelky dospěla k závěru, že stěžovatelka trpí duševní chorobou trvalého rázu - poruchou s bludy. Prognóza vývoje onemocnění a léčby není příznivá, osobnost stěžovatelky je hrubě narušená, stěžovatelka je nekritická, nemá náhled a musí se soustavně léčit. Při hospitalizaci vyžaduje celodenní dohled a další držení ve zdravotním ústavu

pokračování

je nutné alespoň po dobu 12 měsíců. Znalce zároveň nedoporučila doručování soudních písemností a účast stěžovatelky při soudním jednání pro riziko zhoršení zdravotního stavu.

Úředním záznamem ze dne 25. 3. 2015 krajský soud v soudním spisu poznamenal skutečnost, že dne 20. 3. 2015 vyhlásil Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudek pod sp. zn. 33 L 990/2014 o tom, že je přípustné další držení stěžovatelky ve zdravotnickém ústavu po dobu 1 roku.

Kasační stížnost není důvodná.

K otázce ustanovení opatrovníka již dříve Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 12. 3. 2014, č. j. 6 Azs 25/2013 - 38, dostupném na www.nssoud.cz, že „[i]nstitut opatrovníka nemá směřovat proti účastníkovi řízení; jeho smyslem je účastníka řízení chránit. Pokud je tedy fyzická osoba zdravotně postižená do té míry, že v důsledku svého zdravotního stavu není schopna řádně hájit svá práva, a není proto procesně způsobilá, je nutné, aby státní orgány této osobě ustanovily k ochraně jejích práv opatrovníka. Tím dojde ke naplnění garance rovnosti obrany zdravotně postižené osoby jako součásti jejího práva na spravedlivý proces (čl. 36 Listiny). Avšak ustanovení opatrovníka nesmí být vnímáno pouze jako akt ve prospěch účastníka, nýbrž též jako autoritativní akt státu, jenž účastníkovi brání stát u soudu samostatně. Státní orgány mají současně povinnost respektovat ústavní příkaz nedotknutelnosti lidské důstojnosti a práva na přístup k soudu (srov. čl. 10 odst. 1 Listiny a čl. 36 odst. 2 Listiny); opatrovník proto smí být ve světle zásady minimalizace zásahů do základních práv ustanoven jen takové zdravotně postižené osobě, vyžadují-li to okolnosti konkrétního případu a u níž je tohoto institutu nezbytně třeba za účelem ochrany jejích práv“. Pokud by se soud naopak nezabýval způsobilostí účastníka vystupovat v řízení před soudem, ač by existovala důvodná pochybnost o jeho způsobilosti, nebo by jednal s účastníkem nezpůsobilým, zatížil by řízení zmatečností, jak již Nejvyšší správní soud dříve konstatoval v rozsudku ze dne 4. 5. 2006, č. j. 6 Ads 24/2005 - 33, č. 930/2006 Sb. NSS).

K námitce stěžovatelky, že jí byl ustanoven opatrovník předčasně, Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle § 29 odst. 3 o. s. ř. je předseda senátu oprávněn ustanovit účastníku řízení opatrovníka také tehdy, pokud by byl tento účastník řízení stížen duševní poruchou. V řízení před krajským soudem tedy nebylo třeba vyčkat na rozhodnutí o detenci, jak se domnívá stěžovatelka. Podle zdejšího soudu bylo na základě znaleckého posudku, který si Krajský soud v Českých Budějovicích vyžádal od Okresního soudu v Českých Budějovicích, dostatečně prokázáno, že stěžovatelka je aktuálně stížena duševní poruchou, přičemž prognóza vývoje této poruchy není příznivá, a znalce proto navrhla prodloužení detence v psychiatrické léčebně o 12 měsíců a výslovně nedoporučila účast na soudních řízeních. Krajský soud proto postupoval v souladu se zákonem a výše citovanou judikaturou, když stanovil stěžovatelce opatrovníka za účelem důsledné ochrany jejích práv. Navíc mu bylo v době, kdy ustanovil opatrovníka, již známo, že detence stěžovatelky byla Okresním soudem v Českých Budějovicích prodloužena. Ačkoliv zákon dle § 29 odst. 4 o. s. ř. preferuje ustanovit opatrovníka z okruhu osob blízkých, vzhledem k rodinné situaci stěžovatelky, jež žije sama a je svobodná starobní důchodkyně, shledal zdejší soud za vhodné, že krajský soud ustanovil opatrovníci žalobkyně advokátku.

K námitce, že stěžovatelka bude zatížena náklady spojenými s ustanovenou opatrovníci, Nejvyšší správní soud uvádí, že hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanovené opatrovnice platí podle § 140 odst. 2 věty první o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. stát. Stěžovatelce proto nemůže být zvolený postup ve vztahu k náhradě nákladů řízení k tíži.

Závěrem Nejvyšší správní soud poukazuje na skutečnost, že sama stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že žádá o ustanovení bezplatného zástupce a nevyjádřila žádné konkrétní námitky k osobě ustanovené opatrovnice. Vzhledem k těmto okolnostem má zdejší soud

za to, že krajský soud postupoval správně a stěžovatelce se napadeným usnesením nestala žádná újma.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených skutečností dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovaná v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nepožadovala. Odměnu ani náhradu hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti soud ustanovené opatrovnici nepřiznal, jelikož se jich výslovně vzdala.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. května 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu